

Afgaande op de geluiden van de overheid is Nederland gezegend met een bevolking die actief is in het vrijwilligerswerk. Toch klagen clubs steen en been dat ze onvoldoende mensen kunnen vinden die bereid zijn te helpen om het complex en de velden in goede staat te houden. Waar ligt dat aan en hoe kan daar verandering in worden gebracht?

Auteur: Guy Oldenkotte

Clubs hebben moeite voldoende vrijwilligers te vinden die kleine werkzaamheden op zich willen nemen.

Voldoende vrijwilligers vinden blijft een probleem

Clubs zullen vrijwilligers op een andere manier moeten benaderen

Eind vorig jaar publiceerde het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) cijfers waaruit blijkt dat ongeveer de helft van de bevolking van vijftien jaar of ouder zich in 2014 ten minste één keer heeft ingezet als vrijwilliger voor een organisatie of vereniging. Volgens het CBS zouden de meeste vrijwilligers actief zijn bij een sportvereniging. Politieke partijen kunnen blijkbaar juist op de minste vrijwillige hulp rekenen.

De cijfers zijn bemoedigend in een tijd waarin egoïsme en het 'wij-zij-denken' de boventoon voeren in de verschillende debatten. Sportbestuurders kopen er echter weinig voor wanneer het onderhoud van hun sportcomplex ter sprake komt. Al jaren kampen zij met het probleem dat onvoldoende leden bereid zijn mee te helpen bij het klein onderhoud van de

accommodatie. 'Leden zijn doorgaans wel bereid om een bardienst te draaien, maar zijn ook van mening dat het onderhoud van de accommodatie en de velden gedaan moet worden vanuit contributie die ze betalen,' zegt Tim 'S Jongers, coördinator van kenniscentrum PEP Den Haag. De organisatie wil een verbindende schakel zijn tussen organisaties en bedrijven enerzijds en vrijwilligers anderzijds. 'S Jongers komt tot z'n conclusie nadat PEP Den Haag vorig jaar zo'n 150 organisaties in de hofstad hadden bezocht. 'Het gaat me te ver om de gegevens direct te extrapoleren naar de situatie in het hele land, maar het is wel zo dat we vaak dezelfde geluiden horen wanneer we spreken met mensen elders in het land.' De houding maakt de situatie lastig nu gemeenten en clubs in toenemende mate gedwongen worden (kosteloze) alternatieven te

zoeken voor bepaalde werkzaamheden. Het klein onderhoud van veel sportvelden is zo'n taak. Voor het verwijderen van organisch materiaal is geen kennis of kunde noodzakelijk. Desalniettemin leunen veel clubs en gemeenten nog altijd (gedwongen) op derden.

Generatie Y versus vergrijzing

De aanwezigheid van een nieuwe generatie maakt het er niet makkelijker op. Zogenaamde generatie-Y-leden, zij die na 1980 zijn geboren, vormen met 58% een groot en belangrijk deel van de groep waarop sportverenigingen zouden willen leunen. Maar uitgerekend deze generatie kenmerkt zich door een houding waarbij de vraag 'wat brengt het mij?' centraal staat, terwijl juist deze groep ook van mening is dat anderen zichzelf moeten redden. 'Waardering en wederkerigheid is erg belangrijk

Nederland leunt sterk op vrijwilligers.

voor deze generatie,' zegt 'S Jongers. 'Daarnaast denken ze bovenal projectmatig, worden ze geconfronteerd met een leven lang leren, kunnen ze mantelzorger zijn of dienen ze zich in te zetten voor hun naasten en hun omgeving. Ook worden ze aangespoord om gezond te leven, door te sporten bijvoorbeeld, waarbij men ook nog graag ziet dat ze zich daar vrijwillig inzetten. Structurele inzet wordt dan wel heel moeilijk.' Dat maakt het, zo zegt 'S Jongers, dat het zo lastig is om op deze groep te leunen bij continue werkzaamheden, zoals klein onderhoud van sportaccommodaties. Vergrijzing onder de groep 'betrokken clubleden' lijkt dus onomkeerbaar. 'Dat hoeft echter niet direct een probleem te zijn,' stipt 'S Jongers aan. 'Waar veel clubs de mist ingaan, is dat ze niet duidelijk zijn in de communicatie naar de leden. Verenigingen zijn tegenwoordig meer bedrijven geworden. Echter, leden zijn er nog steeds op vrijwillige basis en gaan er vaak van uit dat de contributie de kosten dekt. Besturen zouden er dan ook goed aan doen om beter te communiceren: welke kosten worden gedekt door de contributie, welke werkzaamheden

dienen echt vrijwillig te gebeuren, etc. Kortom, wat zijn de verwachtingen en op basis van welke argumenten staaf je die verwachtingen?' Ook raadt 'S Jongers clubs aan te investeren in het behoud van vrijwilligers door het aanbieden van cursussen en trainingen.

Welcome beloning

Volgens Marloes Aalbers van Kenniscentrum Sport zijn sportbonden, gemeenten en veel sportverenigingen in hoofdlijnen op de hoogte van de wettelijke kaders rondom het belonen van vrijwilligers. 'Ik betwijfel echter of vrijwilligers zelf goed weten wat de mogelijkheden zijn voor bijvoorbeeld een onkostenvergoeding,' zegt ze daarover. Een woordvoerder van de Belastingdienst wijst erop dat vrijwilligersvergoedingen vrijgesteld zijn van belasting- en premieheffing. 'Vrijwilligers mogen daarbij niet meer verdienen dan 4,50 euro per uur met een maximum van 150 euro per maand voor maximaal tien maanden per jaar.' Clubs hebben er dus een belang bij om hier open en duidelijk over te communiceren. Marloes

Aalbers benadrukt dat verenigingen te allen tijde er goed aan doen om duidelijke afspraken te maken en zich te verdiepen in een mogelijke 'arbeidsrelatie'. 'Vastgelegd moet worden wat de taken, rollen en verantwoordelijkheden van de betrokkenen zijn en hoe het zit met aansprakelijkheid en verzekeringen. Het is verstandig om afspraken vast te leggen in een zogenaamde vrijwilligersovereenkomst.' Dergelijke afspraken zijn belangrijk om discussies later te voorkomen. Elders in deze editie leest u bijvoorbeeld hoe gemeenten en sportveldenbouwers nog altijd niet goed weten welke afspraken gemaakt moeten worden om de kwaliteit van kunstgrasvoetbalvelden voor lange tijd te garanderen. Juist omdat de kwaliteit van het klein onderhoud hier een grote rol speelt, is het belangrijk dat discussies achteraf worden voorkomen.

Sport verbreedert

Wanneer klein onderhoud weinig tot geen kennis vergt, maar juist uitgevoerd dient te worden op momenten dat men doorgaans aan het werk is,

Sport verbreedert niet alleen op het veld; ook asielzoekers mogen gevraagd worden vrijwilligerswerk te doen.

is het logisch om te zoeken naar leden die overdag tijd hebben. Studenten en werklozen liggen voor de hand, terwijl uit de cijfers van het CBS blijkt dat vrijwilligersparticipatie van gepensioneerden niet substantieel toeneemt. Dat komt omdat alleen gepensioneerden die actief waren als vrijwilliger voordat ze met pensioen gingen, actief zullen zijn wanneer ze eenmaal gepensioneerd zijn. Degene die daarvoor niet actief vrijwilligerswerk verrichtte, zal ook na het pensioen weinig tot niet vrijwillig betrokken willen zijn. Maar ook mensen uit de recente toestroom asielzoekers mogen worden ingezet als vrijwilliger. Uit cijfers van het CBS blijkt dat de participatie van allochtonen niet veel groter is dan die van autochtonen. Het CBS stelt dat autochtonen zich vaker inzetten als vrijwilliger (52%) dan westerse allochtonen (42%) en niet-

'Alleen gepensioneerden die actief waren als vrijwilliger voordat ze met pensioen gingen, zullen actief zijn wanneer ze eenmaal gepensioneerd zijn'

westerse allochtonen (39%). Dit blijft zo als er rekening mee gehouden wordt dat autochtonen op enkele persoonskenmerken verschillen van allochtonen. Zo zijn autochtonen gemiddeld hoger opgeleid en gaat een hogere opleiding gepaard met meer participatie in vrijwilligerswerk. Het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) juicht de inzet van asielzoekers voor vrijwilligerswerk toe. 'Zolang het niet ten koste gaat van een betaalde baan die plotseling wordt opgeheven omdat een asielzoeker gratis kan worden ingezet, mogen asielzoekers zeker vrijwilligerswerk verrichten,' zegt Alet Bouwmeester van het COA daarover. Net als andere vrijwilligers mogen ook asielzoekers hiervoor beloond worden, zolang de beloning voldoet aan de wet. Volgens Bouwmeester werkt het COA veelvuldig samen met vacaturebanken en organisaties voor vrijwilligers om zo asielzoekers te helpen een nuttige daginvulling te vinden en misschien een eerste stap te zetten naar integratie en een toekomst. Dat lijkt te werken. 'Ik weet bijvoorbeeld dat de Cascaderun in Hoogeveen verschillende asielzoekers inzet als vrijwilliger.' En in Den Bosch worden vluchtelingen ingezet en opgeleid tot 'citytrainer'. Volgens Marloes Aalbers van Kenniscentrum Sport is het zeker bij asielzoekers van belang dat de betreffende organisatie formulieren zoals de 'aanvraag verklaring vrijwilligerswerk' van het UWV invult. Ook dient het werk een maatschappelijk belang te dienen en mag de organisatie geen winstoogmerk hebben.

EVEN WAT CIJFERS OP EEN RIJ

- De 25.000 sportaanbieders in ons land leunen tezamen op 1 miljoen vrijwilligers om zo 5 miljoen mensen te laten sporten.
- 20% van de sportaanbieders lukt het niet om voldoende kader te vinden.
- 46% heeft vacatures voor vrijwilligers.
- Gemiddeld zijn er 48 vrijwilligers en 2,3 betaalde medewerkers per vereniging.
- Vrijwilligers spenderen 4 uur per week aan vrijwilligerswerk.
- Het zijn met name mannen die helpen op sportclubs.
- In Friesland en de Achterhoek zijn bijna 6 op de 10 inwoners actief.
- In Den Haag, Groot-Rijnmond en Zuid-Limburg slechts 4 op de 10.

Demografische aspecten maken dat de problematiek omtrent vrijwilligers bij verenigingen in de toekomst niet zal wijzigen. Clubs doen er dus verstandig aan om die problematiek op een andere manier te benaderen, zonder dat ze daar echt de buidel voor hoeven te trekken. Die andere insteek zal lang niet overal in goede aarde vallen, maar waar een wil is, is een weg.

Marloes Aalbers

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5875